

Uppföljningsbeslut

**efter kvalitetsgranskning av elevers tillgång till
läroböcker och andra läromedel i de obligatoriska
skolformerna vid Profilskolan Excel i Leksands
kommun med Profilfriskolan Excel AB (svb) som
huvudman**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel vid Profilskolan Excel. Granskningen genomfördes under höstterminen 2025.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen fem utvecklingsområden som angetts i beslut den 18 november 2025.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Profilskolan Excel senast den 6 maj 2026 skulle redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Profilskolan Excel AB (svb) har inkommit med en sådan redovisning den 6 maj 2026.

Beslut efter uppföljning

Skolinspektionen bedömer redovisade åtgärder på följande sätt:

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

- Ge eleverna möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid.

Profilfriskolan Excel AB (svb) har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Profilfriskolan Excel AB (svb) har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Ge lärarna förutsättningar att samarbeta kring valen av ändamålsenliga läroböcker eller andra läromedel utifrån didaktiska överväganden och elevernas behov.

Profilfriskolan Excel AB (svb) har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Profilfriskolan Excel AB (svb) har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolans arbete.

Profilfriskolan Excel AB (svb) har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen tar ansvar för ett fortsatt utvecklingsarbete.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Motivering

Utvecklingsområde 1

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Ge eleverna möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolan har genomfört flera åtgärder för att säkerställa att alla elever har likvärdig och kontinuerlig tillgång till läroböcker även utanför undervisningstid. Ett referensbibliotek har etablerats i skolbiblioteket där samtliga läroböcker som används finns tillgängliga för alla elever. Elever kan dessutom ha en lärobok både i skolan och hemma. Parallellt pågår ett systematiskt arbete med att inventera och uppdatera läromedel för att säkerställa att varje elev har tillgång till en aktuell lärobok. Som komplement används digitala läromedel, vilket ger eleverna möjlighet att nå sina böcker oberoende av tid och plats. En biblioteksansvarig har anställts med start läsåret 2026/2027. Funktionen ska stärka skolbibliotekets utveckling och öka tillgången till samt användningen av läromedel. Tjänsten delas med två andra skolor, vilket skapar förutsättningar för samordning och erfarenhetsutbyte.

Huvudmannen redovisar att dessa insatser har lett till att tillgången till läroböcker blivit mer likvärdig och systematiskt säkerställd. Eleverna kan i högre grad repetera, förbereda sig och befästa sina kunskaper utanför lektionstid, oberoende av enskilda lärares arbetssätt. Kombinationen av läroböcker och digitala läromedel har förbättrat tillgängligheten och stärkt elevernas möjligheter att ta ansvar för sitt lärande.

På längre sikt förväntas åtgärderna bidra till förbättrade kunskapsresultat genom att eleverna får kontinuerlig tillgång till aktuella och ändamålsenliga läromedel. Arbetet med att inventera och uppdatera läromedel skapar bättre förutsättningar för likvärdighet och rätt stöd utifrån undervisningens innehåll och elevernas behov.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom området.

Utvecklingsområde 2

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Av huvudmannens redovisning framgår att ett arbete har påbörjats för att stärka ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel. Rektorn har fått bättre överblick över skolans läromedel, vilket har stärkt möjligheterna att leda och samordna arbetet. Rektorn har organiserat så att lärarna ingår i ämneslag tillsammans med två andra skolor, med strukturerade träffar och tydliga fokusområden. Vid ett möte i april var fokus på utvärdering av läromedel och inköp inför kommande läsår. Nästa läsår ska inledas med en ämneslagsträff som fokuserar på hur läromedel kan användas och komplettera undervisningen genom gemensam grovplanering. Samverkan i ämneslag har redan lett till mer strukturerat erfarenhetsutbyte, ökad samsyn och mer medvetna val av läromedel.

På sikt förväntas arbetet bidra till likvärdig undervisning och bättre anpassade läromedelsval som stärker elevernas kunskapsutveckling. Utvecklingen av ämneslagen ska fortsätta, och rektorn har inlett ett samarbete med rektorer på andra skolor inom organisationen för att ytterligare stärka ledning, planering och uppföljning av läromedelsarbetet i relation till undervisningens behov.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Utvecklingsområde 3

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Ge lärarna förutsättningar att samarbeta kring valen av ändamålsenliga läroböcker eller andra läromedel utifrån didaktiska överväganden och elevernas behov.

Av huvudmannens redovisning framgår att lärarna har fått förutsättningar att samarbeta kring valen av ändamålsenliga läroböcker eller andra läromedel utifrån didaktiska överväganden och elevernas behov. Införandet

av ämneslag har förbättrat strukturen för skolans arbete med val och användning av läromedel. För att skapa bättre förutsättningar för systematiska samtal har schemalagd pedagogisk mötestid införts. Vid förändringar eller byte av läromedel ska besluten i högre grad baseras på analyser av elevernas måluppfyllelse. Skolan kommer att införa en lärplattform till nästa läsår som möjliggör en strukturerad uppföljning av elevernas resultat, vilket ger ett underlag för att bedöma hur läromedel stödjer elevernas kunskapsutveckling. Analysen av måluppfyllelse har därmed blivit ett inslag i det kollegiala arbetet.

Huvudmannen redovisar att kvaliteten i verksamheten har utvecklats genom att lärarna nu har tydligare och mer strukturerade förutsättningar att samarbeta kring läromedelsval. De kollegiala diskussionerna har blivit mer systematiska och inkluderar både didaktiska överväganden och elevernas olika behov, vilket har lett till mer medvetna och gemensamma beslut. Genom att specialpedagogen och specialläraren medverkar vid ämnesträffar har arbetet fått ett tydligare fokus på tillgänglighet och anpassningar, vilket bidrar till att läromedel i högre grad möter elevernas förutsättningar. Sammantaget har detta resulterat i ett mer enhetligt, strukturerat och kvalitetssäkrat arbetssätt.

På längre sikt förväntas lärplattformen bidra till en mer systematisk och detaljerad uppföljning av elevernas måluppfyllelse. Det förbättrade analysunderlaget ger bättre möjligheter att bedöma hur läromedel stödjer elevernas kunskapsutveckling och att fatta välgrundade beslut vid val och förändring av läromedel.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom området.

Utvecklingsområde 4

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolledningen, lärarna, specialpedagogen och specialläraren tillsammans har påbörjat en kartläggning av skolans läroböcker och andra läromedel för att säkerställa att utbudet möter varje elevs behov. Arbetet är fortfarande under

utveckling men har redan ökat lärarnas medvetenhet om vikten av att välja och anpassa läromedel utifrån elevers olika förutsättningar. Lärarna har också fått stöd av specialpedagog och speciallärare i dessa val.

På sikt förväntas arbetet stärka likvärdigheten i undervisningen och ge eleverna bättre möjligheter att nå målen. Genom att läromedel i högre grad anpassas efter elevernas behov skapas bättre förutsättningar för kunskapsutveckling och ökad måluppfyllelse. Skolan planerar att vidareutveckla likvärdighetsarbetet genom att integrera ett tydligare jämställdhetsperspektiv i valet av läromedel. Under läsåret 26/27 inleds ett gemensamt jämställdhetsarbete där personal i årskurserna F-9 läser och diskuterar en fackbok för att utveckla undervisningen och skapa ett skolklimat där alla elever ges likvärdiga möjligheter oavsett kön. Arbetet kommer även att omfatta val av texter och inköp av litteratur med fokus på att synliggöra olika perspektiv och förebilder samt motverka begränsande könsnormer.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Utvecklingsområde 5

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolans arbete.

Av huvudmannens redovisning framgår att huvudmannen har påbörjat ett arbete med att utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidtagit åtgärder. Under hösten 2025 bytte skolan huvudman och under våren 2026 har arbetet med att införa rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet påbörjats. I mars genomfördes en analys av elevernas måluppfyllelse, där resultaten kopplades till användningen av läroböcker och andra läromedel. Analysen ledde till beslut om förändringar, bland annat att matematikläromedlet i de högre årskurserna byts ut inför nästa läsår.

Kvaliteten i verksamheten har stärkts genom att strukturen för det systematiska kvalitetsarbetet tydliggjorts för lärarna. Detta har gjort att uppföljning och analys av elevernas resultat i högre grad kopplas till val av

läromedel, vilket i sin tur möjliggjort mer välgrundade beslut om förändringar. På sikt förväntas arbetet bidra till att uppföljning och analys blir en naturlig del av undervisningens planering, där läromedel kontinuerligt omprövas utifrån elevernas resultat. Det skapar en mer flexibel och träffsäker undervisning som snabbare kan anpassas till elevernas behov. När implementeringen av huvudmannens kvalitetsarbete fortsätter kommer fokus ligga på att säkerställa regelbundna analyser som används som grund för beslut om undervisningsutveckling.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

På Skolinspektionens vägnar

X Malin Larsson

Beslutsfattare
Signerat av: Malin Larsson

X Ewa Mölleryd

Föredragande
Signerat av: Ewa Mölleryd

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.¹ Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande²:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.³

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.⁴ I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁵

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,

¹ Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

² 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

³ 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

⁴ Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

⁵ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁶

⁶ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.